NORAKSTS
Lieta Nr.42607108
A6216-09/43

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Valmierā 2009.gada 6.martā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis G.Ploriņš,

piedaloties pieteicējai *E.B.* un atbildētāja Limbažu pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Limbažu pilsētas domes Administratīvās komisijas pilnva*R.*jai pārstāvei Signei Diurei,
atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *E.B.* (*personas kods*) pieteikuma par Limbažu pilsētas domes Administratīvās komisijas 2008.gada 26.maija lēmuma Nr.48 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2008.gada 20.jūnijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts *E.B.* (turpmāk arī pieteicēja) pieteikums par Limbažu pilsētas domes Administratīvās komisijas (turpmāk – atbildētājs vai Komisija) 2008.gada 26.maija lēmuma Nr.48 atcelšanu.

[2] 2008.gada 16.maijā Limbažu rajona policijas pārvaldes (turpmāk arī Limbažu RPP) Kārtības policijas biroja 2.nodaļas vecākā inspektore Dace Pūce sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.PA118867. Protokolā konstatēts, ka pieteicējas nepilngadīgais dēls *N.B.*, kopā ar citiem nepilngadīgajiem, huligānisku tieksmju pamudināts nogrūdis zemē *R.L.* un viņai vairākas reizes iespēris ar kāju, tādējādi māte *E.B.* izdarījusi administratīvo pārkāpumu, par kuru atbildība paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāka arī LAPK) 173.panta otrajā daļā.

2008.gada 26.maijā Limbažu pilsētas administratīvā komisija izskatot administratīvā pārkāpuma lietu Nr.PA118867, pieņēma lēmumu Nr.48 (turpmāk arī Lēmums), ar kuru nolēma par LAPK 173.panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu sodīt *E.B.* ar naudas sodu Ls 40 apmērā.

[3] Nepiekrītot Limbažu pilsētas domes Administratīvās komisijas Lēmumam, *E.B.* vērsās Administratīvajā rajona tiesā lūdzot to atcelt, sekojošu iemeslu dēļ.

[3.1] Limbažu pilsētas domes Administratīvās komisijas piemē*R.*is sods pieteicējas ieskatā ir nesamērīgi bargs, tā kā viņa administratīvi sodīta pirmo reizi.

[3.2] Lēmumā nepareizi norādīts pieteicējas dēla uzvārds, kas ir *B.*, kā arī neprecīzi norādīta administratīvā pārkāpuma izdarīšanas vieta un laiks.

[4] Administratīvajā rajona tiesā 2008.gada 4.augustā saņemti atbildētāja rakstveida paskaidrojumi *(lietas 8. un 9.lapa)*. Savā rakstveida paskaidrojumā tiesai atbildētājs paskaidro, ka pieteikumu neatzīst pilnībā un uzskata par nepamatotu tālāk minēto apsvērumu dēļ.

[4.1] Administratīvais sods pieteicējai piemērots pamatojoties uz pieteicējas nepilngadīgā dēla darbībām, kas nav vērtējamas kā maznozīmīgas. Minētās darbības uzskatāmas par bērna vardarbību pret citu bērnu, kas izdarītas ar nodomu, jo *N.B.* apzinājies savas darbības un to prettiesisko raksturu, līdz ar to pieteicēja ir pieļāvusi bērnu aprūpes pienākumu nepildīšanu. Pieteicējai uzliktais administratīvais sods atbilst nodarījuma smagumam un LAPK 173.panta otrās daļas sankcijā paredzētajam naudas sodam.

[4.2] Saskaņā ar Civillikuma 177.panta pirmo līdz piekto daļu, bērns līdz pilngadības sasniegšanai atrodas vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņu personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, kopšanu, izglītošanu un audzināšanu. Savukārt bērna uzraudzība nozīmē rūpes par bērna drošību un trešās personas apdraudējuma novēršanu. Norādīto pienākumu nepildīšana no vecāku puses veido LAPK 173.pantā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāvu.

[4.3] Lēmums sastādīts pamatojoties uz administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.PA118867 un protokolā minētā informācija ir ietverta Lēmumā. Lēmumā neprecīzi norādītais pieteicējas dēla uzvārds ir drukas kļūda un neietekmē tā būtību.

[5] Tiesas sēdē pieteicēja uzturēja pieteikumā ietverto prasījumu, pamatojoties uz tajā norādītajiem apstākļiem.

Atbildētāju pārstāvošās iestādes pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumā norādītajiem apsvērumiem.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, noklausoties procesa dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums *ir pamatots un apmierināms*.

[7] Saskaņā ar APL 103.pantu administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole par iestādes izdotā administratīvā akta tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros. Administratīvajā procesā tiesa noskaidro, vai administratīvais akts izdots, ievērojot procesuālos un formālos

priekšnoteikumus, vai tas atbilst materiālo tiesību normām, kā arī to, vai administratīvā akta pamatojums attaisno adresātam uzlikto pienākumu.

[8] Tiesa konstatē šādus faktiskos apstākļus.

[8.1] 2008.gada 11.maijā *I.L.* uzrakstījusi Limbažu rajona policijas pārvaldes Nepilngadīgo lietu inspektorei Dacei Pūcei adresētu iesniegumu. Iesniegumā norādīts, ka 2008.gada 9.maija pēcpusdienā, pirms plkst.16.00, viņas meitai *R.L.* uzbrukuši četri puiši, kuri mācās vecākās klasēs Limbažu 1. un 3.vidusskolā. Šie puiši pie bērnu bibliotēkas iegrūduši *R.L.* egļainos krūmos un spēruši ar kājām. Nākamajā dienā *R.* asiņojis deguns. Viens no puišiem bijis vārdā *N. (lietas 12.lapa)*.

[8.2] 2008.gada 12.maijā no *R.L.* pieņemts paskaidrojums, kurā viņa norāda, ka 2008.gada 9.maijā ap plkst.16.00, viņa iznākusi no bērnu bibliotēkas uz Dārza ielas. Pie vārtiņiem atradušies četri puiši, no kuriem vienu pazinusi kā Limbažu 3.vidusskolas 3.klases skolnieku *N.B. N.* viņai kaut ko esot pateicis un tad viens no puišiem sācis viņai sist un spert. *R.* vairākkārtīgi grūduši zemē un spēruši ar kājām pa visu ķermeni. Kurš no puišiem un cik daudz spēris to viņa pateikt nevar. Pēc brīža esot nākušas pusaugu meitenes, zēni nobijās un aizbēga projām *(lietas 13.lapa)*.

[8.3] 2008.gada 12.maijā no *N.B.* pieņemts paskaidrojums, kurā viņš norāda, ka 2008.gada 9.maijā ap plkst. 16.00 atradies uz Dārza ielas pie bērnudārza kopā ar *R.O.*, *R.O.* un *J.V.* No bērnudārza iznākusi *R.L. R.* ieteicis, ka *R.* vajagot piekaut. Viņš pirmais iegrūdis meiteni krūmos, viņa nokritusi zemē un *R.* sāka spert viņai pa ķermeni. *N.* norāda, ka arī pats *R.* ir nogrūdis zemē un spēris viņai ar kāju. To viņš darījis, jo *R.* kafejnīcā dodot par brīvu frī kartupeļus. Papildus viņš norāda, ka spēris un grūdis arī *R. (lietas 15.lapa)*.

[8.4] 2008.gada 14.maijā no *R.O.* pieņemts paskaidrojums, kurā norādīts, ka 2008.gada 9.maijā ap plkst.16.00 viņš kopā ar brāli *R.* un *N.B.* atradies pie bērnudārza uz Dārza ielas. Redzējis, ka bērnudārza vārtiņiem tuvojas *R.L. N.* esot teicis, ka pazīst *R.*, jo viņa mācoties Limbažu 3.vidusskolā. *N.* ierosinājis meiteni piekaut, piegājis pie viņas, saņēmis viņas roku un parāvis. Meitene nokritusi zemē. Tad *N.* viņai spēris vairākas reizes pa stilbiem, vēderu un muguru. *R.* norāda, ka pats arī meitenei iespēris pa augšstilbu, ceļgalu un vēderu. Savukārt, viņa brālis *R.* gan neesot meitenei spēris, to darījis tikai viņš un *N. (lietas14.lapa)*.

[8.5] 2008.gada 16.maijā no pieteicējas pieņemts paskaidrojums, kurā norādīts, ka par 2008.gada 9.maijā notikušo viņa uzzinājusi no savas mammas (*N.* vecās mammas), jo *N.* viņai par notikušo bija izstāstījis. Pieteicēja paskaidrojumā norādījusi, ka ar dēlu veikusi pārrunas, bet viņš nav atzinis, ka būtu spēris *R.* ar kājām. Tomēr izlasot paskaidrojumu, ko sniedzis dēls policijā, pieteicēja nespēj noticēt tam, ka viņš varējis rīkoties tik nežēlīgi. Paskaidrojuma nobeigumā pieteicēja arī norāda, ka centīsies ar dēlu pārrunāt notikušo vēlreiz un noskaidrot viņa rīcību konkrētajā konflikta gadījumā *(lietas 16.lapa)*.

[8.6] 2008.gada 16.maijā Limbažu RPP Kārtības policijas biroja 2.nodaļas vecākā inspektore Dace Pūce sastādīja administratīvā pārkāpuma

protokolu Nr.PA118867, kurā atzīts, ka pieteicēja nav veikusi bērna aprūpes pienākumus, tādējādi izdarījusi administratīvo pārkāpumu, par kuru atbildība paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 173.panta otrajā daļā *(lietas 11.lapa)*.

[9] Pieteicēja saukta pie administratīvās atbildības saskaņā ar LAPK 173.panta otro daļu. Minētā panta pirmā daļa paredz atbildību par bērna aprūpes pienākumu nepildīšanu. Savukārt panta otrā daļa paredz, ka par tādu pašu nodarījumu, ja tā rezultātā bērns vecumā līdz 16 gadiem izdarījis sīko huligānismu vai lietojis narkotiskās vai psihotropās vielas bez ārstniecības personas norādījuma, vai atradies dzērumā, vai nodarbojies ar ubagošanu, vecākiem vai personām, kas viņus aizstāj, izsaka brīdinājumu vai uzliek naudas sodu no divdesmit pieciem līdz piecdesmit latiem.

Tādējādi, lai bērna vecāku varētu saukt pie administratīvās atbildības saskaņā ar minētā panta otro daļu ir jākonstatē, ka bērns vecumā līdz 16 gadiem ir izdarījis vienu no četriem pārkāpumiem: 1) sīko huligānismu; 2) lietojis narkotiskās vai psihotropās vielas bez ārstniecības personas norādījuma; 3) atradies dzērumā; 4) nodarbojies ar ubagošanu.

[10] Atbildētājs Lēmumā norādījis, ka pieteicējas nepilngadīgais dēls *N.B.* kopā ar *R.O.*, huligānisku tieksmju pamudināts nogrūdis zemē *R.L.* un vairākas reizes ar kāju iespēris viņai uz Dārza ielas. Lēmumā arī norādīts, ka *N.B.* veiktās darbības nav maznozīmīgas, tā ir bērna vardarbība pret citu bērnu, minētās darbības izdarītas ar nodomu. Savukārt tiesas sēdē, atbildētāja pārstāve paskaidroja, ka Komisija *N.B.* darbības novērtējusi kā sīko huligānismu, tādēļ arī mātei piemērota LAPK 173.panta otrajā daļā paredzētā tiesību norma.

[11] LAPK 167.pantā paredzēta atbildība par sīko huligānismu, tas ir, lamāšanos ar necenzētiem vārdiem sabiedriskās vietās, apvainojošu uzmākšanos un citām tamlīdzīgām darbībām, kas traucē sabiedrisko mieru un kārtību.

No administratīvās lietas materiāliem tiesa konstatē, ka 2008.gada 9.maijā *N.B.* un *R.O.*, sabiedriskā vietā Limbažos uz Dārza ielas pie bērnudārza, bez iemesla, vairākkārtīgi grūduši zemē *R.L.*, vairākkārtīgi spēruši viņai ar kājām pa dažādām ķermeņa daļām, savas darbības pārtraukuši tikai tad, kad tuvojušies citi cilvēki.

Tiesa konstatē, ka neviena no LAPK 167.pantā reglamentētajām darbībām, proti, lamāšanās ar necenzētiem vārdiem sabiedriskās vietās, apvainojoša uzmākšanās un citas tamlīdzīgas darbības, neatbilst *N.B.* 2008.gada 9.maijā veiktajām darbībām. Tādējādi tiesa secina, ka *N.B.* 2008.gada 9.maijā kopā ar *R.O.*, nogrūžot zemē *R.L.* un vairākas reizes ar kāju iesperot viņai pa ķermeni Limbažos uz Dārza ielas, nav izdarījis LAPK 167.pantā paredzēto administratīvo pārkāpumu – sīko huligānismu.

Ņemot vērā *N.B.* un *R.O.* veiktās darbības 2008.gada 9.maijā attiecībā pret *R.L.*, tiesa secina, ka tās rupji traucējušas sabiedrisko mieru, proti, šajās darbībās izpaudusies acīmredzama necieņa pret sabiedrību, bezkaunība, kā arī vispārpieņemto uzvedības normu ignorēšana. Tādējādi, tiesa *N.B.* rīcībā saskata

noziedzīga nodarījuma, par kuru atbildība paredzēta Krimināllikuma 231.panta „Huligānisms" otrajā daļā, pazīmes. Minētajā tiesību normā paredzēta krimināltbildība par rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaužas acīmredzamā necieņā pret sabiedrību vai bezkaunībā, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru, iestāžu vai uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību), vai organizāciju darbu (huligānisms), ja tas izdarīts personu grupā vai ja tas saistīts ar miesas bojājumu nodarīšanu cietušajam (.).

Tomēr ņemot vērā to faktisko apstākli, ka *N.B.* minētā nodarījuma izdarīšanas brīdī bija 10 gadus vecs, bet pie krimināltbildības saucama fiziska persona, kas līdz noziedzīga nodarījuma izdarīšanas dienai sasniegusi četrpadsmit gadu vecumu, iztrūkst viena no obligātajām noziedzīga nodarījuma pazīmēm – noziedzīga nodarījuma subjekts, tādējādi atzīstams, ka *N.B.* darbības nav noziedzīgs nodarījums.

No šajā punktā minētā, tiesa secina, ka *N.B.* konkrētajā gadījumā nav izdarījis LAPK 167.pantā paredzētās darbības, līdz ar to atbildētājs Lēmumā nepamatoti pieteicējas rīcību atzinis kā administratīvo pārkāpumu, par kuru atbildība paredzēta LAPK 173.panta otrajā daļā. Tādējādi ir atzīstams, ka atbildētājs nepareizi kvalificējis pieteicējas pārkāpumu, līdz ar to Lēmums ir prettiesisks un atceļams.

[12] Ņemot vērā iepriekšējā [11] punktā minēto, tiesa konstatē, ka pieteicējas rīcībā, pieļaujot, ka viņas mazgadīgais dēls *N.B.* veicis huligāniskas darbības, ir saskatāmas LAPK 173.panta pirmajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma pazīmes, proti, bērna aprūpes pienākumu nepildīšana.

Saskaņā ar LAPK 286.panta pirmās daļas 4.punktu iestāde vai tiesa, izskatot sūdzību vai protestu par lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā atceļ lēmumu un pieņem jaunu nolēmumu, ar kuru konstatē personas vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā un uzliek sodu.

Tomēr, lietvedība par šo pārkāpumu ir izbeidzama, jo saskaņā ar LAPK 239.panta 7.punktu lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz, ja līdz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas brīdim ir pagājuši šā kodeksa 37.pantā paredzētie termiņi. Savukārt, LAPK 37.panta pirmā daļa noteic, ka administratīvo sodu var uzlikt ne vēlāk kā četru mēnešu laikā no pārkāpuma izdarīšanas dienas, bet, ja pārkāpums ir ilgstošs, – četru mēnešu laikā no tā atklāšanas dienas.

Pieteicējai inkriminētais administratīvais pārkāpums ir izdarīts 2008.gada 9.maijā, tādējādi no administratīvā pārkāpuma izdarīšanas dienas ir pagājuši vairāk nekā 4 mēneši, līdz ar to lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā ir izbeidzama.

[13] Tiesa atbildētājam norāda arī uz to, ka vecāku vai viņu aizstājošo personu saukšanai pie administratīvās atbildības, saskaņā ar LAPK 173.pantā ietvertajām tiesību normām, nepieciešams konstatēt ne tikai bērna izdarīto konkrēto pārkāpumu, bet arī to, ka šis pārkāpums ir noticis bērna aprūpes pienākumu nepildīšanas rezultātā, jo tas tieši izriet no minētās tiesību normas teksta.

LAPK 9.panta pirmā daļa paredz, ka par administratīvo pārkāpumu atzīstama prettiesiska, vainojama (ar nodomu vai aiz neuzmanības izdarīta) darbība vai bezdarbība, kura apdraud valsts vai sabiedrisko kārtību, īpašumu, pilsoņu tiesības un brīvības vai noteikto pārvaldes kārtību un par kuru likumā paredzēta administratīvā atbildība. LAPK 173.pantā par šādu prettiesisku, vainojamu darbību (bezdarbību) ir atzīta bērna aprūpes pienākumu nepildīšana. Tādējādi, bērna izdarītais pārkāpums (kā iespējams rezultāts bērna aprūpes pienākumu nepildīšanai) ir tikai viena no attiecīgā administratīvā pārkāpuma obligātajām pazīmēm. Bērna izdarītais pārkāpums vēl nav darbība, par kuru paredzēta atbildība saskaņā ar LAPK 173.pantu.

Izvērtējot to, vai vecāki ir pildījuši savus bērna aprūpes pienākumus, jāizvērtē un jāņem vērā ne tikai bērna pārkāpums, bet arī tas, vai vecāku darbībās vai bezdarbībā ir saskatāmas tādas pazīmes, kas liecinātu par aprūpes pienākumu nepildīšanu. Šajā sakarā svarīgi ir izvērtēt, vai nav konstatējama nepieciešamās uzmanības nepievēršana bērnam, neinteresēšanās par viņa sekmēm, uzvedību, tajā skaitā, vai vecāki problēmu gadījumos ir piedalījušies šo problēmu pārrunās, kā arī citos problēmu novēršanas pasākumos u.tml. Proti, administratīvā pārkāpuma, kas izpaudies kā bērna aprūpes pienākumu nepildīšana, gadījumā nevar balstīties tikai uz seku konstatēšanu – bērna pārkāpumu, bet ir nepieciešams konstatēt konkrētas vecāku pienākumu nepildīšanas izpausmes, kuras ar pietiekamu pārliecību var saistīt ar negatīvajām sekām bērna uzvedībā.

Tiesa arī uzskata, ka, bērnam pieaugot, palielinās viņa brīvās gribas un citu blakus faktoru (piemēram, skolas biedru) ietekme bērna uzvedības veidošanā. Tādējādi, nav pamata katru bērna uzvedības izpausmi, kas neatbilst vispārpieņemtam standartam, uzlūkot kā vecāku vainu bērna aprūpes pienākuma nepildīšanā. Bērna aprūpes pienākuma nepildīšanas sekas, tiesas ieskatā, parādās kā bērna uzvedību kopumā raksturojošas iezīmes, piemēram, regulāri uzvedības standarta pārkāpumi. Tādējādi gadījumā, ja runa ir tikai par vienu atsevišķu bērna pārkāpumu, jāņem vērā to, ka tas var būt arī ārkārtējs gadījums, nevis nolaidīgas bērna audzināšanas sekas.

Ņemot vērā šajā punktā minēto, tiesa norāda, ka konkrētajā lietā esošie pierādījumi nedod pamatu pieteicējas rīcībā konstatēt LAPK 173.panta pirmajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu, proti, bērna aprūpes pienākumu nepildīšanu, jo iztrūkst viena no administratīvā pārkāpuma sastāva obligātajām pazīmēm – objektīvās puses.

Līdz ar to tiesa norāda, ka gadījumā, ja nebūtu iestājies LAPK 37.pantā paredzētais termiņš un lietvedība izbeidzama šā iemesla dēļ, lietvedība būtu izbeidzama saskaņā ar LAPK 239.panta 1.punktu, kas noteic, ka lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz, ja nav bijis notikuma vai tajā nav administratīvā pārkāpuma sastāva.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu, 253.panta pirmo daļu, 289. – 291.pantu un Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 286.panta pirmās daļas 3.punktu, tiesa

nosprieda:

apmierināt *E.B.* pieteikumu par Limbažu pilsētas domes Administratīvās komisijas 2008.gada 26.maija lēmuma Nr.48 atcelšanu.

Atcelt Limbažu pilsētas domes Administratīvās komisijas 2008.gada 26.maija lēmumu Nr.48 ar tā pieņemšanas dienu un izbeigt administratīvā pārkāpuma lietvedību (administratīvā pārkāpuma protokols Nr.PA118867).

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu namā.

Tiesnesis *(paraksts)* G.Ploriņš

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas

tiesnesis_____G.Ploriņš
Valmierā, 2009.gada 6.martā